

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. e.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr..
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Nagypénteken. (Sántha Károly.) — A Károli-féle biblia-fordítás revisiójáról. III. (Pukánszky Béla.) — Kérelem az e. e. e. gyám-intézethez. (Ihász László.) — Irodalom. — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázat. — Hirdetés.

FIGYELMEZTETÉS!

T. előfizetőinket előfizetéseik megújítására, a hátrálékosokat hátrálékaik törlesztésére kérjük. —

Társult előfizetők eddigi czímszalagjaikat használják.

Lapunk jóakaróit felhívjuk, szíveskedjenek e vállalatott kivált szellemi közreműködésökkel támogatni.

*Szerkesztőség.***Nagypénteken.**

Hullj oh Jézus drága vére,
Én szegény szívem sebére!
Fájdalomtól s bűntől ég az,
De Tenálad van a vigasz.

Átölelvén keresztfádat,
Kél szívemben mély bűnbánat;
S míg szememből a könny csordul,
Rám az égből balzsamcsepp hull.

Gileádban nincs orvosság,
Csak Tenálad, égi Jóság:
Elrejtőzvévén szent sebedbe,
Az enyim enyhén heged be.

Tengere nagy szeretetnek,
Benned mily gyöngyök teremnek!
Ha Beléd merült a lelkem,
Mindig drága kincset leltem.

Drága kincset: békeséget
És szívbéli csöndességet, —
Azt a tiszta boldogságot,
Mely a földre menyből szállott.

Add e kincset most is nékem,
Én Megváltó Üdvösségem!
Im, keresztfádnál könyörgök —
Oh halgasd meg a könyörgőt!

*Sántha Károly.***A Károli-féle biblia-fordítás revisiójáról.**

III.

A jobbat, a haladást kereső protestans szellem, a mely a magyar biblia revisiójára is indítást adott, a maga szabályozójául — ha önmagával ellenmondásba jönni nem akar — nem ismerhet el munkájában feltétlen értékűnek semmiféle külső tekintélyt, hanem csakis magát ama szellemet, mely a tekintélyek felett is ítéletet mond. Azért természetes, hogy a Revised a magyar átdolgozásnak csak annyiban szolgálhat mintául, a mennyiben maga is ezen elvnek terméke. A jobbat, a haladást kereső protestans szellem, midőn a szentiratokat megvilágítani, megérteni és magyarázni akarja, nem szorítkozhatik csak bizonyos forrásokra, a LXX-ra, a Targumokra és az egyházatyákra; az igazság és világosság iránti nyíltságánál is fogékonyságánál fogva nem zárkózik el az ismeretnek más forrásai előtt sem, sőt maga keresi fel azokat. Határozottan ki van ez elv fejezve a magyar revisio programmjának azon pontjában, mely azt kimondja, hogy az első revisión átment részek kefe lenyomatú példányokban majd közöltetni fognak esetleges tanácsolás végett felekezeti tekintet nélkül egyes szakférfiakkal. Ugyan nem hiszem, hogy Sylvester, Melius, Komáromi Csipkés, Szenczi Molnár és a többiek a maguk hasonló munkájához más felekezetbeliek tanácsát kérték volna; s ez a pont, megvallom, úgy hangzik, mintha az önbizalmatlanság sugallatának is része volna benne, s ennyiben épen-

séggel nem örülök rajta, hogy a magyar revisió programjában benne van. Mind a mellett sokkal fontosabbnak tartom amaz említett elvet, semhogy örömmel ne hivatkoznám mellette ezen tényre is.

Azon határokat, a meddig a Károli szövegének megváltoztatásában mehetni, szintén csak ezen elv alapján vonhatni meg; a míg ez elől elzárkozunk, vagy a míg ezen elvet valami más, külső normával akarjuk helyettesíteni, a mely határozottabbnak látszik, de tényleg nem az — addig minden egyes változtatás mondható kicsinynek is, nagynak is, a rá alkalmazott mérték szerint. Am. 5. 25 végére, a kérdés után Luther tudvalevőleg beillesztette a „Ja wohl“ szavakat. Az átnézett Luther-biblia elhagyja azokat. Az eredetinek mondatszerkezete szerint a válasz a felvetett kérdésre csak tagadó lehet. Ezt tekintetbe véve, mondhatni a tett változtatást egy szempontból csekélynek, más szempontból nagynak; a fentebb kifejezett elv szempontjából ítéletünk csak egyféle lehet.

A művészi forma tekintetében egyébiránt ezen elv jogosultságát nem is vonja senki kétségbe. Azt mindenki elismeri, hogy a fordításhoz, nevezetesen költői mű fordításához nem csak vallásos ihiettség, nem csak bizonyos tudományos készség, hanem művészi érzék és tapintat is elengedhetlen kellék. Senkinek sem jutna eszébe ezen művészi érzék és tehetség szabadságát előre is megszorítani; még kevésbé azon határok közé szorítani, a melyek között a LXX, vagy a Targumok szerzői mozogtak.

Tudom, hogy azon kísérlet, mely a teendő változtatások határait előre is lehetőleg világosan megakarta vonni, főleg azt czélozta, hogy a könyvek könyvének fordításába „új tudományok“ ne jussanak be; hogy minél kevésbé változzék még annak formája is, a mi benne állandó, változatlan, örök. De ezen változatlan és örök tartalom annál tisztábban jelenik meg, minél megfelelőbb lesz kifejezése a fordításban. A mi a régiben jó, az eredetinek tartalmában és formában méltó kifejezése volt — természetesen megmarad mind.

Követésre méltónak tartom a Revised eljárását az egyes fejezetek tartalmát összefoglaló feliratok elhagyásában. A múlt húsvéti conferentia ettől eltérőleg abban állapodott meg, hogy az átnézett magyar fordításban az egyes fejezeteknek tartalma a Károlinál szokásos feliratokban a részeknek megfelelőleg, távol minden dogmatikai vagy exegetikai tendenciától adassék. Az intentio — ha nem csalódom — itt is az volt, hogy a változtatás még ott se legyen túl nagy, a hol az inkább külsőségekre vonatkozik. Azonban nem hiszem, hogy e megállapodás keresztülvihető legyen. Károli szerint pl. a 109. Zs. Krisztusnak könyörgése Judás ellen; az Énekek éneke Krisztus jegyesének kívánságát, állapotját, szépségét, a Menyasszony kívánságát, annak szerelmét a Krisztushoz, Krisztusnak szőlőjét stb. énekli meg. Nem fog-e abban exegetikai tendentia jelentkezni, ha valaki e feliratokat — a melyekhez hasonlókat kivált a prófétákból nagy számmal gyűjthetni — megváltoztatja? Ha pedig meghagyja őket, nem fog-e abban dog-

matikai tendentia jelentkezni? Én úgy hiszem, igen; s habár az oly exegetikai tendentia ellen, a mely az eredetit szellemben és formában lehető híven és tisztán visszaadni igyekszik, meggyőződésem szerint semmi kifogást nem tehetni — mégis sokkal czélszerűbbnek és megfelelőbbnek tartanám ama tartalomjegyzékeket, a melyek az eredetiben úgy sincsenek meg — az átnézett fordításból is egyszerűen kihagyni. A változtatás talán nagynak látszik; de semmi esetre sem lenne nagyobb, mint ha a mostani feliratok módosított formában megtartatnak. Ellenkezőleg, ha meggondoljuk, hogy az idézett s azokhoz hasonló feliratok megváltoztatásában elkerülhetlenül kifejezésre fog jutni — bármily közvetve is — a szt. írásról szóló protestans tan fejlődése: akkor határozottan helyeselnünk kell a Revised eljárását, mely ilyen változtatásoknak egyszer mindenkorra bevágta útját.

Ellenben lehetetlen helyesnek neveznünk a Revised eljárását az istennév használata körül, s ezért kár volna őt abban is utánaznunk. Ismeretes, hogy Izrael, történetének szebb korszakaiban a maga istenének nevét kiváló előszeretettel, gyakran nevezte meg; igen szokásos volt nála azt összetételekben személynevek képzésére használni, a mint a Jesajahu, Jirmehahu, Eljahu stb. nevek nagy száma mutatja. Innen van, hogy az ó-testamentum könyveiben mint vallási, szent könyvekben e név minden lapon nagy számmal fordul elő. A fordításokban — a nálunk szokásos Jehova alakban — mégis igen ritkán találkozunk vele. A Revisedben is többnyire Úrral (lord) találjuk helyettesítve; s a magyar revisio abban állapodott meg, hogy a Jehova név csak ott használtassék, a hol az Izrael specialis istene őt jellemzőleg neveztetik, egyebütt úrral, esetleg örökkévalóval fejeztessék ki. — Hogy a szabálynak ilyen formulázása meg nem engedhető, az világos. A szóban forgó név mindig Izrael istenét jelenti, mindig tulajdonnév, tehát soha sem fordítható. Képzhető ugyan olyan eset (az ú. n. keresztnevéknél gyakori) hogy ugyanazon névnek két nyelvben egészen különböző két alakja van, s hogy a tulajdonnév is quasi fordíttatik; de egyszer az egyiket, máskor a másikat (pl. Juliust Gyulával) promiscue használni nem jutna senkinek eszébe. Magában véve tehát nem volna elképzelhetlen, hogy az Örökkévaló a mi nyelvünkben a Jehovának megfelelő tulajdonnévszerű jelentést nyert s emezt teljesen helyettesítheti; ez azonban csak úgy lehető, ha consequensen élünk vele, mert most még ez a jelentése nincs. Azonban, a mint a Revised mutatja, erre nincs szükség; ha az eredeti tulajdonnevet négyyszer, ötször, tízszer vagy hússzor használjuk, miért ne használhatnók azt mindig? A Revised nem habozik ezt soha megtenni, ha e tulajdonnév összetételekben fordul elő; Ex. 17, 16 pl. a Mózes által emelt oltárt Jehova-nissinek nevezi; vagy a hol e tulajdonnév egymás mellett kétszer van meg (pl. Jes. 12, 2, 26, 4 stb.) ott az egyiket mindig meghagyja, s csak a másikat fordítja úrral. — A Revised példája azonban többet is mutat; a Revised nem csak arra figyelmeztet, hogy e tulajdonnévnek lefor-

dítása, vagy mással helyettesítése nem szükséges, hanem hogy az nem is lehetséges. Oly helyeknek, mint Ex. 3., 15. kk., a melyeknek pointját Izrael istenének neve képezi, egyenesen élét ütjük le azzal, ha e nevet lefordítjuk, vagy egy mással helyettesítjük. S hogy miért tette ezt a Revised, azt valóban lehetetlen belátni, mikor Ex. 6, 3 k.-ben minden nehézség nélkül kiírja a Jehovát. Persze néhány sorral alább, a 10. versben már lefordítja e szót, mintha már nem volna táladonév; ugyanígy a Zsoltárokban mindenütt, holott pedig az örök, szabadító és segítő isten nevének törlése e könyörgések és dicséretetek színezetét lényegesen megváltoztatja.

Ezen következtetésnek oka nem titok. Általánosan ismeretes, s mai napság már nincs theologus, a ki azt kétségbe vonná, hogy a Jehova névnek szokásos kiejtése minden alap nélküli, hogy az csak körülbelül a reformatio korának elején, 1520 táján jött szokásba, s hogy már Ludovicus Cappellus és Drusius protestáltak ellene, mint oly forma ellen, a mely nyelvtanilag lehetetlen, s melyet maga az ó-testamentum szövege czáfol meg. A helyes kiejtés csak a vallásos félelem beteges túlszágázásának, a zsidó isteneszme téves voltának következtében jutott feledésbe, de visszakövetkeztetéssel most is megállapítható; az ó-testamentum szövegében pedig a ketib hangosan bizonyítja, hogy a héber nép történetének szebb korszakaiban e név nem volt *ἀφανιστος* és ineffabilis. Ha a dolog így van; ha Izrael a maga istenét sohasem nevezte Jehovának, akkor nem csuda, ha e névnek használatában a modern fordítások tartózkodók. De legyünk őszinték és valljuk be, hogy ez csak fél correctura, s hogy így következtetésünket magunk áruljuk el. — Tekintve, hogy az evangéliumi egyházaknak esoterikus tanai nincsenek, a legegyszerűbb eljárás volna természetesen a ketib mellett megmaradni. Attól nem félnék, hogy ez újítás a laikusban megütöztetést és kételyeket támasztana; kétélyek a gyarló hitet nemcsak ezen, hanem minden más kérdéssel szemben is zaklathatják; s valamint avatott lelkipásztori és katechetai működés egészen veszélytelenekké s ártalmatlanokká teheti ezeket, úgy eloszlathatja amazokat is. A másik mód mellett, a melyet választhatunk, t. i. hogy a tulajdonnév helyébe annak etymologiai jelentését, az Örökkévalót teszük mindenütt egyetlenegy argumentum volna felhozható. Nevezetesen, hogy a Jahve név vocalisatióját csak visszakövetkeztetésből ismerjük, s így az absolute bizonyosnak nem mondható. Ez argumentum ereje azonban lényegesen csökken, ha meggondoljuk, hogy a névnek kiejtése legalább is van oly bizonyos, mint amaz etymologiai jelentése.

Pukánszky Béla, theol. tanár.

Kérelem az e. e. e. gyámintézethez.

Méltóságos Főtisztelendő Gyámintézet!

Mint olyan, ki félre eső helyén, a közegyházban lefolyt dolgokról többnyire csak a hivatalos jegyző-

könyvekből s számadásokból értesül; az e. e. e. gyámintézetnek 188⁶/₇. évi működéséről is csak pár hete vehettem tudomást. Ekkor érkezett hozzám az e. e. e. gyámintézetnek 188⁶/₇. évi számadása.

Mint szegényállásu lelkész, esengve kerestem az adatokat: hadd gyönyörködtessem magamat a szeretet üdvös munkásságának gyarapodásában, hadd örüljek a szegények megvigasztaltatásán, hadd biztassam magamat is egy kis reménységgel. Olvasom az adatokat; de a 4-dik lap olvasásánál le kellett tennem a füzetet, megindultságomban kiesett volna kezeimből úgysis.

Mi volt a kellemetlen érzés, a mi felindított? nem akarok neki nevet adni; de az alapérzés a fájdalom volt, tudom.

Eltűnődtem a látottak fölött s eszembe jutott mint pirongatott meg egykor püspököm, hogy „én folyamodva gyülekezetemért, tanítómért, magam meg a levegővel is megélek talán“?! Feleletem volt még tűrök, még birom! Eszembe jutott, hogy a múlt nyáron szomszéd lelkészársam — állítása szerint a kerületi egyh. elnök megbizásából — mint akart reávenni folyamodásra gyámintézeti segélyért? És én, kimerült beteg, élet-halál közt hónapszám lebegve, négy piczi anyátlan gyermekemet verő nyomoromban, visszautasítottam a jószívű ajánlatot. Lelkiismeretem nem engedett kérni, nehogy esetleg még nagyobb inség enyhítésétől vonjam el az irgalom segélyét; mikor abból egy-egy gyülekezetnek úgysis csak morzsa jut, mikor belőle egy-egy inséges lelkész, tanítónak alig kerül egy-egy kis parányi rész.

És mégis az e. e. e. gyámintézet központi folyó-pénztára közlönyre, utazásokra és egyéb kezelési költségekre kiadott 1496 frt 73 krt, mond ezernégy-százkilenczvenhat forint és 73 krt, tehát körülbelül annyit, mennyit egy-egy kerület egy egész esztendőben gyűjt; többet, mint a mennyit a dunáninneni kerület a múlt évben összegyűjteni képes volt.

Tudom, felpanaszolni ezt gyűlöletes dolog. De hát megkérdeztem lelkiismeretemet: jól van-e az ügy? és lelkiismeretem tagadólag válaszolt. Bármily ellenszenvvel fogadtassék is tehát felszólalásom, felszólalok; mert lelkiismeretem parancsolja nekem.

Igaz, hogy eredményesebb lehetne, ha valamely tekintély emelné fel szavát; de azoknak gondjuk is nagyobb tán, s helyzetük is jobb, hogy sem éreznék annak szükségét, s észre nem veszik tán, hogy ilyen drágakezelés megbotránkozthatja a kicsinyeket.

Hangot adok tehát a fájdalomnak, mit bennem a luxuriosus kezelés okozott.

De hol tegyem? Itt, e lapok utján tegyem-e? félek, meghallják ezt az idegenek is. Esperességi gyűlésünk gyámintézeti tárgyalásán tegyem-e? félek, meghallják azok az egyszerű emberek, kiktől minden jószándék mellett is oly nehezen kerül egy kis aján-dékmorzsalék, és hátha elhidegülnek a gyámintézettől.

Mégis csak itt szólalok fel e lapokban, kevesebb kárt okoz. Mert hát kérem alássan akárhogy okos-

kodom, sehogy sem látom jónak azt, hogy a gyámintézeti központi kezelés ily bő költsékesű legyen. S e bő költsékesítés közt kiváltképp panaszlom azokat az összegeket, mik a gyámintézeti közlönyre és az utazásokra adatvák.

A gyámintézet közlönye oly fölösleges valami, mire kár költeni; mi az? regisztrálása a gyámintézeti tényeknek, mik ugyanazon terjedelemben és lényegben a gyűlési jegyzőkönyvekben és számadásokban is benfoglaltatnak. Mit akar a közlöny? szorgalmasabb gyűjtésre ösztönözni minket papokat? kiben erre nincs kötelességérzet, azt erre buzdítani nem fogja e közlöny; nagyobb adakozásra serkenteni a népet? méltóztassék elhinni, népünk anélkül is torkig van az adakozásra való serkentéssel. S ha már épen költeni akar a gyámintézet lapra és regisztráltatni benne dolgait, ott a pozsonyi „Evang. Egyház és Iskola“, tessék gyámintézeti közlönyül felhasználni azt és segíelyezni egy szerény összeggel, megköszönné az azt, papírja is megbírná a gyámintézeti közleményeket, segítve is lenne rajt s nem lenne édes otthonában övéi között mellőzött idegen.

Az utazási költségek pedig még háborítóbbak. Méltóztassék elhinni, a gyámintézetre igen rossz visszahatással lenne az, ha megtudná a nép, hogy az ő keservesen adott krajczárai, midőn forintokká gyűlnek, 3—4 ember által 3—4 útra oly összegekben költetnek el, minőkkel talán Amerikába is ki lehetne menni. Hogy a Gusztáv-Ádolf-egylettel való összeköttetés fenntartása végett küldöttel képviselteti magát annak gyűlésein a magyar e. e. e. gyámintézet, ezt még csak érthetem; de hogy itthon is százak keljenek el utazás czimén, bocsánatot kérek, ez már még sem járja! Hol van erre az alapszabályokban az engedély? S ha a gyámintézet, már ugyanazon évben, melyben alapszabályait szentesített, maga megszegi vagy mellőzi azokat, hogyan kívánhatja, hogy mi megtartsuk azokat itt alatt? hogyan kívánhatja, hogy mi jó lélekkel gyűjtsünk, ha fenn elutaztatják azokat? hogy mi a népet gyámintézeti czélokra adakoztassuk, tudva, hogy a gyámintézet meg az adományoknak majdnem negyedét kezelési költség rovátán költi el?

Ezek előre bocsátása után a megütődés fájdalmas érzetében tiszteletteljesen kérem a méltóságos és főtisztelendő e. e. e. gyámintézetet, hogy:

1. tekintve, miszerint az alapszabályok az oly bőlköltsékesű kezelést meg nem engedik;

2. tekintve, miszerint veszélyes dolog a gyámintézetre, ha az adakozó nép megtudja adományainak ilyenmú szétosztását;

3. tekintve, miszerint veszélyes dolog megterhelni a gyűjtők lelkiismeretét azzal, hogy tudva az ily bőlköltő kezelést, mégis a szegény gyülekezetek s tisztviselők felsegítésének ürügye alatt gyűjtsenek;

4. tekintve, miszerint az ily kezelés a segíelyre szorultak kezéből veszi ki a mentőszert és azok bizalmát tönkre teheti — méltóztassék kegyesen intézkedni az iránt, hogy a központi folyópénztár kiadásai körül jövőre a fölösleges

kiadások, névszerint a közlönyre és utazásokra fordított összegek megtakarítassanak; s a mire az adakozók szánták; amit az alapszabályok czélul tűztek ki, a szegény gyülekezetek és nyomorgó tisztviselők segíelyzésére fordíttassanak.

Mely tiszteletteljes kérelmem ismétlésével maradok

A méltóságos és főtiszt. e. e. e. gyámintézetnek

alázatos szolgája

Kis-Baboth, 1888. márcz.

Ihász László,
ev. lelkész.

IRODALOM.

Luther-társasági közlemények. A Luther-társaságra befolyt február 25-étől 1886- és 87-re; Mikolay Mihály 8 frt.; 1887-re: Schwalm Gy., Csipkay K. 4—4 frt.; 1888-ra: Szigethy Dániel, Szigethy Lajos, Horváth Sámuel, Hetey Mór, Hörényi Lajos, Kovács Mihály, Molnár Lajos, Matisz Károly, Bognár Endre, Tolnay József, Fadgyas János, Bachát Dániel, bpesti tót egyház, Blumenau Richárd, Doleschall S. E., Fabiny Gyula, Fritz Húgó, Gregersen Gudbrand, Henszelmann Kálmán, Hottelmann Ágost, Horváth Sándor, Hornyánszky Viktor, Jármay Gusztáv, Kéler Napoleon, br. Kochmeister Frigyes, Korbély Géza, Mauritz Vilmos, Posszert Gyula, Rexa Pál, Roszner István, Sárkány József, Vasskó Endre, Stoll Nándor, soproni theol. önképzőkör 4—4 frt. **Új tagok:** budapesti esperesség 87- és 88-ra: 8 frt., Baltik Frigyes l.-sz.-miklósi lelkész-esperes: 4 frt.

A társaság „Jelentése“ megjelent és szétküldetett.

Ugyanaz történt Sántha K. „Buzgóság könyvé“-vel, melynek ingyen példányai most már a tisztelt tagok kezében vannak. E mű, valamint ez a jelentés végszavaiból kiderül, háromféle bekötésben kapható, ú. m. csinos vászonkötésben 1 frt. 50 kr., diszesebb kiállításban 2 frt., arany vágású 2 frt. 50 kr. Tokért külön 10 kr. — A megrendelések egyelőre ts. Falvay Antal igazgató úrhoz (Deák-tér 4. sz.) intézendők.

Végül szabad legyen reflectálnom az ezen becses lap utolsó számában közzétett „Felhívás“ egyik, a Luther-társaságra vonatkozó passusára, mely némi helyreigazítást igényel. Az említett „Felhívásban“ ugyanis szóról szóra ezek fordúlnak elő: „A Luther-társaság eredetileg felvette ugyan programjába tudományos művek kiadását is, de utóbb elejtette; — — s a hozzá beküldött tudományos műveknek (dr. Masznyik „Luther élete“ és „Dogmatiká“-ja) kiadására nemcsak hajlandóságot nem mutatott, de pénzerejének gyengesége miatt azokat segíelyezéssel sem támogathatta.“

Ezen állítás talán még sem felel meg a valóságnak. A Luther-társaság ugyanis, valamint ez, az ezen becses lap m. é. folyama 43. számában megjelent közgyűlési jegyzőkönyvéből kiviláglik, igenis, hajlandó volt dr. Masznyik tanár úr Luther életét mind erkölcsi mind anyagi támogatásban részesíteni; miután azonban a tisztelt szerző úr kéziratát visszavette, mielőtt a bírálók tisztjokban eljárak volna, s munkáját azon örvendetes kijelentéssel, hogy elegendő előfizetőkre tevén szert, segíelyre nem szorúl,

saját költségén kiadta, a társaság nevezett határozata tárgy nélkülivé vált.

A mi pedig dr. Masznyik tanár úr „Dogmatiká“-ját illeti, ezen mű a Luther-társasággal sohasem volt közölve s így alkalma sem volt kiadása, vagy ki nem adása mellett nyilatkozni. S midőn a tisztelt szerző úr a társaság elnökségéhez azon megkereséssel fordult, hatna oda, hogy a Luther életrajzánál — feltételesen kilátásba helyezett segínyt ezen munkánál igénybe vehesse, az ezen ügyet tárgyaló szűkebb körű bizottság csak annyit mondott, hogy tekintetbe véve a közgyűlésileg foganatba vett egyéb, több rendbeli, vállalatokat, a szerző úr kívánságának ez idő szerint eleget tenni nem képes.

Mindezekből önkényt foly, hogy a Luther-társaság programjának azon részét, melynek értelmében tudományos theol. munkák kiadását tűzte ki egyik feladatául, el nem ejtette. Ily elejtésről mindaddig szó sem lehetvén, míg hatályon kívül nem helyeztetik a mindeddig érvényben lévő s az e napokban közrebocsátott jelentéshez is csatolt alapszabályok 7.-ik pontja.

Doleschall S. E.

Buzgóság könyve, írta Sántha Károly, Budapest 1888.

Ez a második imakönyv, melylyel a Luther-társaság rövid pár év alatt egyházi irodalmunkat gazdagította. Míg Gyurácz „Hit Oltára“ inkább a köznép, addig Sántha műve inkább a művelt osztály lelki építését célozza. Amaz kötetlen, emez vegyest kötött és kötetlen alakban szerzett imákat foglal magában.

Sántha Károly neve sokkal ismertebb egyházi irodalmunkban, hogysem művét különösen is szükséges volna ajánlani. A mióta Székácsunk és Győrünk ajka elnémult, kétségtelenül ő tekinthető első egyházi költőnknek, s hogy e nevet méltán megérdemli, arról jelen műve legméltóbban tanuszkodik.

A Buzgóság könyve igen csinos imakönyvalakban 22 iv terjedelemben a következő tartalommal jelent meg. Elöl találjuk a kettős ajánlást: anyámnak és hitvesemnek. Azután renddel következnek az élet legkülönbözőbb viszonyaira alkalmazott felerészben kötött, felerészben kötetlen formában írott imák a következő czimek alatt: 1. Imádkozzál. 2. Miatyánk. 3. Templomban. 4. Reggeli imák. 5. Estvéli imák. 6. Ünnepi imák. 7. Család. 8. Keresztviselés. 9. Megnyugvás, boldogság és hála. 10. Konfirmáció, bűnbánat, gyónás és urvacSORA. 11. Haza és király. 12. Betegségben felgyógyulásakor. 13. Halál, temető, ítélet. 14. Égi hangok.

Egyik ima szebb mint a másik. A mély vallásos érzés a költőileg ihletett lélek szárnyain emelkedik fel Istenhez, hogy ő benne jó és balsorsban, örömben búban megnyugvást, vigasztalást, enyhülést találjon. Meglátszik ez imákon, hogy azokat nemcsak a száj mondja, hanem a szív is érzi, hogy azok egy kegyes szív mélyéről felszállott gyöngyök, miken míg lelkünk gyönyörrel elmereng, észre sem vesszük, hogy egyszerre a mi szívünket is valami boldogító érzés fogja el. Épen azért különösen a mai hitközönys korban, midőn u. n. műveltjeink nemcsak hogy imádkozni nem tudnak, de sőt imádkozni immár szégyelnek, ezt a könyvecskét a művelt prot. családok körében való terjesztésre legmelegebben ajánlani kedves kötelességünknek tartjuk. A szerzőt pedig arra kérjük hogy abból

a forrásból, a honnét ez imáit meríté, merítsen még sokat evangéliumi egyházunk hitéletének építésére! X. Y.

Kimutatás

a theol. tan-, illetőleg szakkönyvek kiadása végett megindított gyűjtés eredményéről.

II. kimutatás:

a) kegyes adakozók: 3) Lestyán Dániel úr 2 frt. 4) Weisz Sámuel úr 2 frt.

b) az „Evangelikus Dogmatiká“-ra előfizettek: 7) nt. Simonidesz János úr 2 frt. 8) nt. Szilárd János lelkész úr 1 frt 50 kr.

Ugyanazt megrendelték: 23. nt. Sárkány Emil lelkész úr; 24. nt. Liszkay János lelkész úr; 25. nt. Sántha Károly lelkész úr; 26. nt. Frenyó András lelkész úr; 27. nt. Justh Sámuel lelkész úr; 28. A veszprémi ev. egyházmegye könyvtára; 29. nt. Veres József lelkész úr; 30. nt. Kuzma Adolf lelkész úr; 31. nt. Nagy Sándor lelkész úr.

Pozsony, 1888. márcz. 22. *Dr. Masznyik Endre,*
pénztáros.

Beküldetett. Új magyar Athenas, vagyis az újabbkori magyar prot. egyházi írók életrajz-gyűjteménye. Gyűjtötték s írták Sz. Kiss Károly, Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv. Budapest. Aigner Lajos.

Igen becses mű, melyet egyházunk irodalom kedvelő közönségének becses figyelmébe s pártfogásába a legmelegebben ajánlunk. Kiváló érdeme e műnek, hogy az 1860—1882-ig élt kiválóbb prot. egyházi írók életrajzát — kevés kivétellel — teljesen nyújtja. Mint ilyen a pártfogást anynyival is inkább megérdemli, mert Bód Péter óta hasonló gyűjtemény irodalmunkban nem jelent meg s mert, noha még 1882-ben adatott ki, a kiadó állítása szerint vajmi csekély mennyiségben forog közkézen. Még egyszer melegebben ajánljuk.

Tizedik egyetemes ima-egyesülés a vasárnap teljes megszentelése érdekében.

(1888. ápril 1—8-ig.)

2. Móz. 20, 8: „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy azt megszenteljed“

János Jelenései 1, 10: „Lélekben elragadtattam az Úrnak napján.“

Máté 18, 19: „Ha kettő közületek egy akaraton léssen a földön, minden, valamit kérnek megadatik nekik az én mennyeliatyamtól.“

A multévi imára való felhívás közzétetett angol, német, francia, hollandi, dán vagy norvég, svéd, magyar, cseh, olasz, spanyol, görög, görög-török, örmény-török, bolgár, örmény és arabs nyelveken. A külön lenyomatokban eszközölt köröztetés 248,000 példányra, — a társaságnak 1878-ban történt megalakítása óta legnagyobb példány számra rúgott, mi az egész időszak alatt 1,163,000 példányt tesz ki. Nagymérvű gyarapodást nyert ezen köröztetés a különféle országok hírlapjaiba igtatás által. Világszerte számos imagyűlés tartatott és sok családi és magános ima mondatott e célra. Mindazáltal a multat csak a küzdelem kezdetének kell tekintenünk és szükség, hogy a terjesztett felhívások, a tartott összejövetelek, a mondott imák száma még százsorososan növekedjék, hogy biztossittassék az Úr

napja egyetemes megszentelésének áldása és az ezzel járó jótétemények.

Imádkozás alapjául ajánlatnak a következő tárgyak.

I. Adassék Istennek hála a vasárnap megszentelésének, az elmúlt kevés esztendő folytán vett előmeneteléért.

Míg sok helyütt megdöbbenően növekedik a vasárnap megszenteltetésének, addig másutt mégis haladás történik a nyugalom napja érdekében. E haladás észleltetett azon fokozott érdeklődésben, melylyel minden országban felkarolták ez ügyet. Kiténik ez az imádkozási szellemnek ez ügyre vonatkozó gyarapodásából. Kiténik ez azon üzleti helyiségek számából, melyek európai kontinensen az Úr napján csukva tartattak. Kiténik ez számos város azon fokozott erélyéből, melylyel e napon a nyilvános házak teljesen zárva tartását eszközlik. Látható ez sok városrészben a vasárnapi postai szolgálat korlátozásából és különösen azon egyértelműségből, melylyel kérvényezték a törvényhozás előtt, miszerint teljes vasárnapi nyugalom adassék a postaszolgálatnak, lévén a 3741 kérvény 279,884 pártoló és csupán 4 kérvény 515 ellenző aláírással beadv. Imádkoznunk kellene, hogy a hála szelleme nyilvánuljon ezen jótéteményekért és hogy teljes eredmény koronázza a még felmaradt rosznak elhárítására irányzott törekvést.

Olvasandó: 103. Zsoltár; 116. Zsoltár; 5. Mózes 5, 12—15; Ezsaiás 55.

II. Kormányzó és más befolyásos munkaadó hatóságok szolgálatassanak példát az Úr napjának megszenteléséről.

Itt különösen felhivatnak azok, kiknek módjukban áll, hogy megdícsőítsék az Úrnak napját. Felelősségüket növeli befolyásos állásuk. Ennek megvalósítása helyett azonban számos vidék kormányzói csapat-szemlék, színházak és bálók látogatása, kiballgatásoknak és választásoknak napjává változtatják. Újabban Londonban gazdag és magas társadalmi állású egyénekből kör alakult oly czélből, hogy az Úr napján mindennemű világi mulatságokat rendezzen, miáltal nagy mérvben kétségbe vonva e nap szentsége. Ugyanazon fővárosban egy nagy tekintélyű egyén szabadságot adott arra, hogy nyilvános díszkertek tavain csónakázhassanak e napon, elvonva ekként ifjakat és öregeket a vallásos oktatásból. Semmi erőfeszítést nem kellene kimélni, hogy elfojtsuk az ekként előállt bajokat. Nagyon sok ima szükséges mindenfelé azokért, kik befolyásosak és hatalmasok.

Olvasandó: Jeremiás 17, 19—27; 2. Zsoltár; 5. Mózes 6, 1—9; Amos 8, 4—10.

III. Hogy megakadályoztassék a világi gyönyörűségeknek és üzleteknek hajhászata az úrnak napján.

Milliókra megy azon névleges keresztyének száma, kik minden vasárnap hajhásszák a földi örömeket és millióknak kell dolgozniok mások úgynevezett felvidítása érdekében. Fontos megjegyzésünk e részben az, hogy e helyett sok alkalommal mennyivel többet tehetnének a vallásos oktatásnak bővebb ellátására a nyugalom napján, Európa népességének számos nagy központján hja van a kívánatos délutáni vagy esti istenitiszteleteknek. Az ügyis csekély számú templomok vasárnap nem nyitvák másod ízben. Ezért kutat a nép közönségesen, más, nem a lélekre

tartozó dolgok után. Kétséget nem szenved, hogy sok az evangelista tevékenység a szegényebb nép körül, de ez mégis nagyon csekély a lakosság nagy tömegének hiányaival szemben. Ha fentebbi tanácsunk elfogadtatnék, nem sokára jobbra forduló változás felelne meg az imádságnak. Mindazok, kik istenitiszteletet gyakorolnak, úgy rendeznék dolgaikat, hogy elkerüljék azon világi kísértéseket, melyek az emberek ezreit tartják vissza a kegyelem eszközeinek használatától.

Olvasandó: Ezsaiás 58, 13. 14; 3 Mózes 26. 27—35; Nehemiás 13, 15—22; Lukács 8, 11—15.

IV. Hogy az Isten iránti szeretet töltse be mindazok szíveit, kik a keresztyénséget vallják és hogy az Úr napját fordítsák Isten dicsőítésére, saját és mások lelki javára.

A nyugalom napja Isten melletti bizonyosság a világon és eszköze az örök boldogságra való előkészületnek. Ezek miatt gyűlölik azt a világi emberek. Hogy igazán megtartsák e napot, meg kell az embereknek térniök és megtanítatniok abbéli kötelességökre, hogy a parancsolathoz képest megszenteljék e napot, mind saját kegyességök öregbítésére, mind jót teendők másokkal, kik még távol vannak Istentől. Világi munkától pihenés nélkül e napon a lelkek hódításának munkája csak igen szűk korlátok és felette komoly akadályok közt lenne elérhető. Vajha mindazok, kik vallják, hogy az igazságot ismerik, szíveikre vennék ezeket és buzgó erőfeszítéssel eszközölnék, hogy fentebbi kérdéseikre megjöjjön a gyors válasz.

Olvasandó: János 15, 1—17; Rómaiak 8, 1—17; Ap. cselekedetei 13, 42—51; 72. Zsoltár.

Kiadta: A „Vasárnap-szentelési imatársaság“ Nagybritanniában, mely a keresztyénség minden részéből megnyert képviselőkből van megalakítva.

Tisztelettel felkéretnek a lelkészek, hogy a fentebbi felhívás lenyomatait osszák szét híveik közt s templomban, f. é. ápril 1—8-ig — kivált reggeli könyörgések alkalmával — mondjanak a fentebbi pontokra vonatkozó, vasárnap-szentelésre buzdító imákat, felolvassa egyúttal az egyes pontokra vonatkozó egy-egy szentírási helyet. Viszont a hívek felhivatnak, hogy házaiknál hasonló módon imádkozzanak a vasárnap megszenteléséért és a vasárnap-rontásának megszünetéséért.

Czelder Márton,
kecskeméti ref. lelkész, mint a
fenti társaság bizottsági tagja.

Láng Adolf,
pestm. ev. főesperes, mint a fenti
társaság bizottsági tagja.

BELFÖLD.

A „római kérdés“ a magyar képviselőházban és a „Religio.“ — A vallás és közokt. miniszterium utolsó költségvetése feletti vita alatt tartott szűzbeszédében egy országos képviselő, aki egyszersmind róm. kath. hittanár (Hock János) rosz fát tett a tűzre, a miért már most neki esik szegénynek az egész csalhatatlan sajtó és megleczkézteti, mint a mérges plebános az egyházfiát. Nos mit vétett a papképviseelő? Szerintünk semmit; róm. kath. atyánkíiai szemében azonban nagyot, még pedig nem csak egyet, de kettőt is, a miért „nem szívesen bocsáthatnak meg“ neki. Azt találta ugyanis állítani a „római kérdéstről“ hogy

az olyan politikai közkérdés, a mely felett csupán Olaszország van hivatva itélteni és dönteni, holott hát ők e kérdésben nem olasz belkérdést, hanem „jog és igazság szerint az egész világot érintő valóságos nemzetközi kérdést“ szeretnek látni minden áron, melyet per consequentiam az egész világ kormányai tartoznak megoldani, — természetesen a jelen korhoz és a pápai jubilaum fényéhez méltóan — gőzerővel és — papucscsókával!

A másik dolog vagy nyilatkozat, mely ugyanazon képviselő úr szájából, alkalmasint csak a beszéd heve alatt kisiklott, de mégsem oly hirtelenül, hogy társai bizonyosan már az előbbi nyilatkozat által éberségre keltett figyelmét elkerülhette volna, azon már haeretikus vallomás volt: hogy „azon magyar kath. hívek, kik a pápai jubilaum alkalmából elmentek Rómába ép úgy szolgálták az ultramontán, mint a liberális szellemet, mivel t. i. nem csak a pápánál, de Viktor Emanuelnek, mint az olasz nemzeti egység megalapítójának sírjánál is tisztelegtek.“ Ecce! Az annyira világgá híresztelt első magyar római zarándoklat hitűsége és hitbuzgalma mégsem lehetett oly kifogástalan tiszta, mint a milyennek azt a római sajtó egekig magasztalta; különben büntetésszerű áhítossága és hódolata mellett ezen — minden esetre — ballépésbe nem következhetett volna; sőt a második zarándoklat tagjaiban is hasonló szándék lappanghatott, melynek kivételét azonban szent reputációjok megmentésére csakis egy physikai akadály tette lehetetlenné „mivel, t. i. a templomban levő víz miatt ez lévén zárva, oda senki be nem juthatott.“

Iparkodik is már most a „R.“ ezen váratlanul és „horrendum dictu“ egy róm. kath. papi ember szájából kipattant igazságok élet letompítani és, miután egyenesen eltagadni még sem tudja, hát legalább szépítgetni és a maga kedvencz színezetével megkengetni. Habeat sibi; de egész törekvését maga hiúsítja meg és egész keserűségét maga árulja el azon felsóhajtásával: hogy „nagyon kár volt az egész ország előtt ilyen dologgal előállani. Az eszmezavar csak nagyobb lesz, ha egy papképviselő ajkáról olyanokat hallanak honatyáink.“ Elhisszük, hogy jobban szerették volna, ha erről hallgatott volna ég és föld; azt az igazságot szerető és valló, de ép ezért szerencsétlen hittanárt pedig alig ha léptetik elő a hierarchia csábító lépcsőzetén.

KÜLFÖLD.

— **Franciaországnak** legfelsőbb törvényszéke, a semmisítő szék, a francia törvénynek egy vitás kérdését oldotta meg, midőn egy r. kath. áldozárnak házasságát érvényesnek jelentette ki. Egy ezelőtti r. kath. áldozár megnősült s halála után unokaöcscsei követelték az örökséget. A semmisítő szék a gyermekek javára döntött, midőn apjuk házasságát érvényesítette. Az ítélet arra támaszkodott, hogy az organikus cikkekelyek, midőn a r. kath. papokat a kánoni szabályok alá helyezik, azokat férfi és polgári jogaiktól meg nem foszthatják. A házasság pedig mindenkinek meg van engedve, kit az állami törvény világos rendelkezése attól el nem tilt. A legfelsőbb törvényszék ezen ítélete nagy feltűnést okozott, mert ez csak-

ugyan a concordatum-mal és az organikus cikkekelyekkel ellentétben áll; sőt épen e törvényszék korábban többször kijelentette, hogy az egyszer pappá szentelt egyén élete végéig az egyház törvényei alá tartozik.

Franciaország ev. egyházának 1887. nov. 8-án Párizsban és Mömpelgardban megtartott tartományi zsinatai oly kérdésekkel foglalkoztak, melyek egyházunk, mondhatni, általános belügyi kérdései. Így Mömpelgardban afelett értekeztek, mit kelljen tenni a gyülekezetekben a vallásosság felélesztésére? A vegyes házasságokra nézve indítványoztatott, hogy az oly pároktól, melyek gyermekeiket r. kath. vallásban ígérték neveltetni, az esketést tagadják meg. Párizsban panaszkodott azon nagy akadályokra, melyek e világvárosban az egyház útjába gördítenek úgy az uralkodó korszellem, mint a vallásellenes állami intézkedések által, s azt határozták, hogy kivált az ifjúság ápolása és ifjúsági egyletek alakítása által kell a javító munkát megkezdeni. Házi áhítatosság számára alkalmas imakönyv tervezete fogadtatott el a zsinat által, melynek nyomtatására egy, magát megnevezni nem akaró 1000 frankot ajándékozott. Pfender lelkész által a „Quartier Monsmartre“-ben 1882-ben alapított árvaháznak 35 növendéke van és pénztári hiány nélkül áll. A párizsi theologiai facultást 32 hallgató látogatja.

Az utolsó elnökválasztás alkalmával híre terjedt, hogy Freycinet elnökké választatásának reményében r. katholikussá lett. Az „Eglise libre“ kérdésére azonban az államférfiú kijelentette: „A hír, melyről ön beszél, nevetséges gyanusítás, melyet ön minden alkalommal megczáfolhat.“

— **Finnland.** A finnlandi országgyűlés elejébe egy sectatörvény terjesztetett, mely az evang. egyházat egyedül teljes jogú állami egyháznak ismeri ugyan el, de oly vallásos társulatok alakítását is megengedi, melyek az apostoli hitvallás és a biblia alapján állanak. Az ily gyülekezetek jogai korlátoltak. Iskolákat állíthatnak ugyan, de evang. szülők gyermekeit büntetés terhe alatt nem vehetik fel. Az evang. egyházból más prot. egyházba való áttérés a befejezett 21. év előtt nincsen megengedve, s ez is csak akkor, ha az evang. lelkésznel való jelentkezéstől két hó folyt le. Vegyes házasság esetén az esketés evang. szerződés szerint tartandó meg, de a vegyes házasságból származó gyermekek az apa elhatározása szerint nevelhetők. Az állami hivatalokban nem evangélikusok is alkalmaztathatók. A történelem tanáraivá csak a császár és a főherceg különös beleegyezésével lehetnek. Ki kényszer, megvesztegetés vagy ígéret által valamely Finnlandban törvényesen befogadott felekezet tagját áttérésre csábítja, vagy 21. éves kora előtt más felekezetbe befogadja, két évig terjedhető fogsággal és 50—4000 márkig terjedhető pénzbírsággal büntetetik.

VEGYESEK.

— **Kegey hagyományok.** Enesén 1888 febr. 7-dikén végrendelet hátrahagyásával elhalt Tekintetes özv. Enessey Józsefné szül. Mesterházy Zsuzsanna úrnő, kit az élet ura ritka szép élet korról áldott vala meg, 96 éves korában szólítá el mint jó édes anyját szeretett övei köréből; — a kővágó-eörsi evang. gyülekezetnek 120 frt. alapítványi tőkét hagyományozott, — melynek kamatai gyülekezeti czélokra fordítandók; s a kegey hagyományozó úrnőnek

Ns. utódaival nevezett összeget fent irt gyülekezetnek már kifizették. Legyen áldás a boldogult szellemnek földbe tért porain. Az áldások Istene lelki és anyagi áldásainak gazdagságaiban fizesse meg a hátramaradt nemes utódoknak, mit a sirba tért kegyes édes anyja az anyaszentegyház oltárára az ő örökségükből az Urnak áldozott!

— **Kövágó-Eörsön** 1884-ben elhunyt **Esztergályos Gábor** úrnak végrendelete, mely szerint halála után 3 évre neje a Kövágó-eörsi evang. gyülekezetnek 50 frt. kegyes alapítványt kifizetni tartozik, — ezen évvel életbelépett, — s így az összeg is a kegyes testatíók között gyülekeztünk javára kamatozik. Áldás a kegyes hagyományozón, s utódain.

— **A kövágó-eörsi evang. anya gyülekezet** 1887/8. évi számadásait 3289 frt. 16 kr. bevétel, 3104 frt. 40 kr. kiadás és így 184 frt. 76 kr. pénztári maradvánnyal zárta vala le. Még — a multból meglevő adósságainak törlesztésére, melyek már is igen tetemesen kevesbedtek, saját kebelében önkényt — az évi rendes járulékon felül 500 frt. kivetését határozta és fogadta el, — egyuttal kimondom azt: hogy több nemü — a multból kint levő követeléseit, mint egy 1200 frtot haladéktalanul beszedi, behajtandja, és így anyagi állását teljesen tisztába helyezendi. Szepezd leány gyülekezet évi számadását 700 frt. pozitívával zárta vala le.

— **Keszthely** mult évben már kimutatott 2350 frt. templom alaptőkéjét, jelzett tőke kamataival szaporította. Ha meggondoljuk hogy Keszthely egy olyan védbástyája volna a protestantizmusnak, minő kevés központi posíció létezik, — ha tudjuk és tapasztaljuk azt hogy Keszthelyen évente az elkeresztelés egészen jogszerűleg feltüntetett pastorális eljárása a róm. kath. apátnak, ki azt mondja: neki csak püspöke rendelete a mérvadó, ha látjuk azt, hogy a Keszthelyi uradalom protestans anglican hitvallású hivatalnokokkal túltömött, ha szemléljük, hogy Keszthely vidékén szorványban mily szép számmal élődnek elszórt hitsorsosaink, — s hogy midőn lelkészüik évente gyóntatni egyszer körükbe megjelenik 70—85 gyónó jelentkezik, — azok, kik a protestans egyház kebelében hivatottak a missió pontok szervezésére, tegyék keblükre kezüket, s kérdezzék meg egyházukért liktető szellemi élet erüket, valjon annak dobbanása nem azt sugalja-e: Keszthelyt, ha lehet, ne hagyjad!

— **A lugosi egyes. evang. egyházban** az 1887-ik évben született összesen 54 gyermek, (26 fi 28 nőnemű.) Vidéki volt 17. Törvénytelen 7. Meghalt 32 egyén (21 fi, 11 nőnemű.) Vidéki és idegen köztük 8. Konfirmáltatott 22 gy. (14 fiú, 8 leány.) Hirdettetett 12 pár, eskettetett 5 pár. Áttért tőlünk 3; hozzánk 4. (1886-ban tőlünk 1, hozzánk 8!). Az Úr asztalához járult 270 egyén. Az egyház összes jövedelme tett 1834 frt. 54 kr., kiadása: 1809 frt. 96 kr. Sok utánjárással végre sikerült 100 frtnyi évi segélyt nyerhetni a város pénztárából, mit ez a mult évre ki is szolgáltatott. Karánsebes mintegy 180 lélekből álló leányegyház affliálása a lugosi anyaegyházhoz: küszöbön van. Hát így küzd, és tör előre az a — különben elhagyatott, és sok éve nem segélyezett — kis egyház, melyre „némelyek“ jónak látták kimondani a sententiát: hogy elvész!

— **Papszentelés.** A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület főtiszt. püspöke által következő egyének szenteltettek fel segédlelkészekül; — **Geyer Miklós** eperjesi papjelölt püspöki segédlelkészszé **Rozsnyóra**; **Lőrincz János** eperjesi hitjelölt segédlelkészszé **Kökövára** f. é. márczius hó 1-sején; **Geduly Lajos**, pozsonyi hitjelölt pedig segédlelkészszé **Debreczen** márczius 14-én, kiknek működését és életét koronázza az Úr áldó kegyelmével.

— **Lelkészbiztosítás.** A libetbányai egyház mult vasárnapon márczius 18-án a nt. főesperes úr jelenlétében megtartott gyűlésén példás egyértelemmel és lelkesedéssel

— két éven át körében közelismeréssel buzgólkodó t. **Lukács Pál** s. lelkészt r. lelkészeül választotta. Isten áldása kísérje őt egyháza felvirágzására!

— **Gyászeset.** Nemann János számpori (Zólyom m.) tanító márcz. 7-én 43 éves korában hosszas betegeskedés után elhunyt. Temetése 9-én általános részvétellel ment végbe. Özvegye és három kis árvája siratja őt. Béke porainak!

— **A pozsonyi ág. hitv. ev. theol. akadémia hallgatói** ez évben is megtartották az 1848-ik évi márczius 15-ének emlékünnepejét márczius-hó 15-én a könyvtár-teremben (Konvent-utcza 15. sz.), melynek tárgysorozata a következő volt: 1. „Szózat“. Éneklé a theol. akad. énekkar. 2. Megnyitó beszéd, tartá a szerző **Geduly Henrik**. 3. Törédék **Aleardi** „Hét katona“ című költeményéből. Olaszból fordította **Radó Antal**. Szavalta **Raffay Sándor**. 4. „Serkenetés“. Szövegét írta **Thúró Károly** theol. akad. hallg., zenéjét szerző **Frühwirth Sámuel** akad. énektanító. Éneklé a theol. akad. énekkar. 5. „Alkalmi költemény“, külön ez ünnepélyünkre írta **Bartók Lajos** jeles költőnk. Szavalta **Schäfer Lajos**. 6. „Alkalmi beszéd“, írta s felolvasta **Stromp Gusztáv**. 7. „Csak magyarok legyünk!“ Írta **Dalmady Győző**. Szavalta **Boór Jenő**. 8. „Rákóczy-induló!“ **Zongora** kísérettel éneklé a theol. akad. énekkar.

— Ugyane napon délelőtt a **lyceum magyar önképzőköre** is szépen sikerült ünnepélyt rendezett.

— **Az orosházi evang. gyülekezet** 100 frttal a magy. prot. tudom. irodalmi társulat alapító tagjává lett.

PÁLYÁZAT.

Segédlelkészt keresek, teljes ellátás és évi 150 frt. fizetés mellett; jelentkezők nevem alatt küldjék irataikat. Orosházán, 1888. márczius. *Veres József,* ev. lelk.

HIRDETÉS.

KÓKAI LAJOS könyvkereskedéséből.

A közelgő szent ünnepek alkalmából van szerencsém a nagy. lelkész urak becses figyelmét az alanti imakönyvre és egyházi művekre felhívni:

A HIT OLTÁRA.

Imakönyv evang. keresztyének számára. Írta **Gyurátz Ferencz**. N. 8-rét. 232 lap. Fekete angolvásznonba bekötve. *Ára 1 frt.* Kiadja a „Luther-társaság“.

Hogy a nt. lelkész uraknak a terjesztést megkönnyítsem, e művet *utólagos elszámolásra* is szívesen megküldöm és *10 példányra egy ingyenpéldány* adok.

GYÖRÝ VILMOS. Egyházi beszédei. I. kötet. *Ára 1 frt. 80 kr.*

(A II-dik kötet most rendeztetik sajtó alá.)

SZÁSZ KÁROLY. Csak a Krisztust. Alkalmi és közönséges egyházi beszédek. *Ára 1 frt. 80 kr.*

GYURÁTZ FERENCZ. Luther Márton. Életrajz. *Ára 1 frt. 30 kr.*

Egyes művek megrendelésénél czélszerű az összeget 10 krral megtoldva előre beküldeni, mely esetben a küldeményt bementesítem.